

MAJANDUSAASTA ARUANNE

aruandeaasta algus: 01.01.2023

aruandeaasta lõpp: 31.12.2023

ärinimi: Tammsaare OÜ

registrikood: 10103468

tänava/talu nimi, Albu töökoda
maja ja korteri number:

küla: Albu küla

vald: Järva vald

maakond: Järva maakond

postisihthnumber: 73402

telefon: +372 3837718

e-posti aadress: info@tammsaareou.ee

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	4
Bilanss	4
Kasumiaruanne	5
Rahavoogude aruanne	6
Omakapitali muutuste aruanne	7
Raamatupidamise aastaaruande lisad	8
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	8
Lisa 2 Raha	9
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	10
Lisa 4 Varud	10
Lisa 5 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	11
Lisa 6 Materiaalsed põhivarad	12
Lisa 7 Bioloogilised varad	13
Lisa 8 Kapitalirent	14
Lisa 9 Laenukohustised	15
Lisa 10 Võlad ja ettemaksed	16
Lisa 11 Tingimuslikud kohustised ja varad	16
Lisa 12 Sihtfinantseerimine	16
Lisa 13 Osakapital	18
Lisa 14 Müügitulu	19
Lisa 15 Muud äritulud	19
Lisa 16 Kaubad, toore, materjal ja teenused	19
Lisa 17 Mitmesugused tegevuskulud	20
Lisa 18 Tööjõukulud	20
Lisa 19 Muud ärikulud	20
Lisa 20 Intressikulud	20
Lisa 21 Seotud osapooled	21
Aruande allkirjad	23
Vandeauditori aruanne	24

Tegevusaruanne

2023. aastal jätkas Tammsaare OÜ oma traditsioonilistel tegevusaladel, milleks on piimakarjakasvatus, teravilja tootmine ja põllumajanduslike teenuste osutamine.

Sarnaselt 2022. aastale oli ka 2023 hea aasta teraviljade ja heintaimede kasvuks. 2023. aastal toodeti 52 tonni nisu, 121 tonni otra ja 35 tonni rapsi. Rohusilo varusime kokku 3 378 tonni, maisisilo 2 389 tonni ja vilisesilo 3 773 tonni.

Müügitulu 2023. aastal oli 2,2 miljonit eurot (2022. aastal 2,2 miljonit eurot). Müügitulust 81% moodustas piima müük, loomade müük 5% ja 13% taimekasvatuse abitegevused ning 1% rapsi ja teravilja müük. Müügitulu jäi võrreldes 2022. aastaga samale tasemele. Aruandeaasta lõpptulemuseks kujunes kahjum summas -290 822 eurot (2022. aastal kasum 246 656 eurot).

Tammsaare OÜ majandustegevusega ei kaasne olulisi keskkonna- ja sotsiaalseid mõjusid. Majandusaasta jooksul ega ka aruande koostamise perioodil ei ole ilmnenu valuutakursside, intressi määrade ja börsikursside muutmisega seonduvaid riske. Olulisi uurimis- ja arendustegevuse projekte ning seotud väljaminekuid aruandeaastal ei toimunud ning 2024. aastaks ei kavandata

Tammsaare OÜ on jätkuvalt maksejõuline, piisavate varadega ja kindlatel turupositsioonidel tegutsev ettevõtte, kes on kinnitanud oma konkurentsivõimet, jätkusuutlikkust ja sotsiaalset stabiilsust ka majandusliku surutise oludes. Osaühing jätkab tegevust samadel tegevusaladel.

Tammsaare OÜ olulisemad finantsnäitajad:

	ühik	2023	2022
ärirentaablus (ärikasum/müügitulu)	%	-11,3	12,8
puhasrentaablus (puhaskasum/müügitulu)	%	-13	11,1
omakapitali puhasrentaablus ROE (puhaskasum/omakapital)	%	-21,1	14,7
varade puhasrentaablus ROA (puhaskasum/varad kokku)	%	-8,2	6,2

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	52 212	280 474	2
Nõuded ja ettemaksed	201 983	285 996	3
Varud	261 188	246 675	4
Bioloogilised varad	57 987	95 840	7
Kokku käibevarad	573 370	908 985	
Põhivarad			
Finantsinvesteeringud	537	537	
Materiaalsed põhivarad	2 262 547	2 481 373	6
Bioloogilised varad	710 823	568 617	7
Kokku põhivarad	2 973 907	3 050 527	
Kokku varad	3 547 277	3 959 512	
Kohustised ja omakapital			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Laenukohustised	12 936	12 653	8, 9
Võlad ja ettemaksed	375 431	484 124	5, 10
Kokku lühiajalised kohustised	388 367	496 777	
Pikaajalised kohustised			
Laenukohustised	1 783 102	1 796 105	8, 9
Kokku pikaajalised kohustised	1 783 102	1 796 105	
Kokku kohustised	2 171 469	2 292 882	
Omakapital			
Osakapital nimiväärtuses	510 160	510 160	13
Kohustuslik reservkapital	65 190	65 190	
Muud reservid	158 625	158 625	
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	932 655	685 999	
Aruandeaasta kasum (kahjum)	-290 822	246 656	
Kokku omakapital	1 375 808	1 666 630	
Kokku kohustised ja omakapital	3 547 277	3 959 512	

Kasumiaruanne

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Müügitulu	2 244 787	2 213 627	14
Muud äritulud	246 427	420 513	15
Põllumajandusliku toodangu varude jääkide muutus	85 444	-108 868	
Kasum (kahjum) bioloogilistelt varadelt	-36 315	65 970	
Valmis- ja lõpetamata toodangu varude jääkide muutus	-880	-2 439	
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-2 166 188	-1 691 745	16
Mitmesugused tegevuskulud	-89 305	-83 892	17
Tööjõukulud	-270 009	-291 979	18
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-261 559	-232 148	6
Muud ärikulud	-7 228	-5 789	19
Ärikasum (kahjum)	-254 826	283 250	
Intressitulud	0	21	
Intressikulud	-35 996	-36 615	20
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	-290 822	246 656	
Aruandeaasta kasum (kahjum)	-290 822	246 656	

Rahavoogude aruanne

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Rahavood äritegevusest			
Ärikasum (kahjum)	-254 826	283 250	
Korrigeerimised			
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	261 559	232 148	6
Kasum (kahjum) põhivarade müügist	0	-72 302	15
Muud korrigeerimised	-15 248	-22 335	
Kokku korrigeerimised	246 311	137 511	
Äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	93 443	-70 582	
Varude muutus	-14 513	-92 741	
Äritegevusega seotud kohustiste ja ettemaksete muutus	-108 514	295 749	
Kokku rahavood äritegevusest	-38 099	553 187	
Rahavood investeerimistegevusest			
Tasutud materiaaalsete ja immateriaalsete põhivarade soetamisel	-42 733	-510 336	6
Laekunud materiaaalsete ja immateriaalsete põhivarade müügist	0	86 000	6
Tasutud bioloogiliste varade soetamisel	-98 535	0	9
Laekunud intressid	0	21	
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-141 268	-424 315	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenude tagasimaksed	0	-1 707	
Kapitalirendi põhiosa tagasimaksed	-12 720	-123 531	
Makstud intressid	-36 175	-62 569	
Kokku rahavood finantseerimistegevusest	-48 895	-187 807	
Kokku rahavood	-228 262	-58 935	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	280 474	339 409	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-228 262	-58 935	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	52 212	280 474	2

Omakapitali muutuste aruanne

(eurodes)

					Kokku
	Osakapital nimiväärtuses	Kohustuslik reservkapital	Muud reservid	Jaotamata kasum (kahjum)	
31.12.2021	510 160	65 190	158 625	685 999	1 419 974
Aruandeaasta kasum (kahjum)				246 656	246 656
31.12.2022	510 160	65 190	158 625	932 655	1 666 630
Aruandeaasta kasum (kahjum)				-290 822	-290 822
31.12.2023	510 160	65 190	158 625	641 833	1 375 808

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Osaühingu Tammsaare juhatus on koostanud raamatupidamise aastaaruande kooskõlas Eesti Finantsaruandluse standardiga, mis tugineb rahvusvaheliselt tunnustatud arvestus- ja aruandluse põhimõtetele, mille põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seaduses ning mida täiendavad EV Raamatupidamise Toimkonna juhendid.

Osaühingu Tammsaare kasutab kasumiaruande koostamisel raamatupidamise seaduse 2.lisas toodud kasumiaruande skeemi nr 1.

Osaühingu Tammsaare on koostanud täismahus aastaaruande.

Finantsvarad

Ettevõttel on järgmised finantsvarad: raha ja ekvivalendid, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded, ning lühi- ja pikaajalised finantsinvesteeringud. Raha ja raha ekvivalendid, nõuded ostjatele ja muud nõuded (viitlaekumised, antud laenud ning muud lühi- ja pikaajalised nõuded), välja arvatud edasimüügi eesmärgil omandatud nõuded, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega (miinus tagasimaksed ning võimalikud allahindlused), mistõttu lühiajalisi nõudeid kajastatakse bilansis tõenäoliselt laekuvas summas.

Raha

Rahana kajastatakse rahavoogude aruandes kassas olevat sularaha ja arvelduskontode jääke. Välisvaluuta on hinnatud aastaaruande koostamisel bilansipäeval kehtiva Euroopa Keskpanga valuutakursiga.

Nõuded ja ettemaksed

Ostjate tasumata summad on kajastatud bilansis korrigeeritud soetusmaksumuse meetodi kohaselt laekumise tõenäosusest lähtuvalt. Nõuet iga konkreetse kliendi vastu on hinnatud eraldi, arvestades teadaolevat infot kliendi maksevõime kohta. Lootusetud nõuded on bilansist välja kantud.

Varud

Loomadele söödaks toodetud valmistoodang võetakse aasta jooksul arvele turuhinnas. Teravili, raps, söödajahu ja piim võetakse arvele turuhinnas. Lõpetamata toodang võetakse arvele tootmiskuludes, mis koosneb otsestest ja kaudsetest tootmisväljaminekutest. Muud varud võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, muudest mittetagastatavatest maksudest ja soetamisega seotud otsestest veokuludest. Varude arvestamisel kasutatakse kaalutud keskmise meetodit.

Kasvav talivilil on kajastatud bioloogilise vara grupis.

Bioloogilised varad

Bioloogilised varad on klassifitseeritud tarbitavateks varadeks (pullveised) ja tootvateks varadeks. Tarbitavaid varasid kajastatakse käibevara rühmas. Tootvad varad on rühmitatud varade valmidusastme järgi küpseteks (piimakari) ja ebaküpseteks (lehmullikad) varadeks. Tootvaid varasid kajastatakse põhivara rühmas. Bioloogilised varad on kajastatud nende õiglases väärtuses, mille hindamise aluseks on võetud analoogsete varade teadaolev turuhind. Kasvav talivilil ja rohumaad on kajastatud soetusmaksumuses.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalse põhivarana on arvele võetud üle 1600 euro soetusmaksumusega vara ja üle ühe aastase kasutusega vara.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit.

Kasutatavad amortisatsioonimäärad:

hooned ja rajatised 15-30 aastat ning masinad ja seadmed 5-10 aastat lähtudes eeldatavast majanduslikult kasulikust tööeast.

Maad ei amortiseerita.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 1600

Rendid

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle ettevõttele. Muid rendilepinguid käsitletakse kasutusrendina.

Kapitalirendi tingimustel soetatud vara võetakse arvele vara soetusmaksumuses. Rendimaksed jaotatakse finantskuluks (intressikulu) ja kohustuse jääkväärtuse vähendamiseks. Kapitalirendi tingimustel renditud varasid amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaraga. Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna.

Sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimine on valitsusepoolne abi, mida teostatakse ettevõttele teatud ressursside üleandmise kaudu ning mille saamiseks peab ettevõtte äritegevus vastama teatud kindlaksmääratud kriteeriumitele.

Varade sihtfinantseerimise põhitingimuseks on, et seda saav ettevõtte peab kas ostma, ehitama või muul viisil soetama teatud põhivara.

Varade sihtfinantseerimine võib endas sisaldada täiendavaid tingimusi, näiteks soetamise ajagraafik, soetatava põhivara liik, tema asukoht ning hoidmise periood.

Tegevuse sihtfinantseerimine on sihtfinantseerimine, mis ei ole varade sihtfinantseerimine.

Tegevuse sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna siis, kui:

- sihtfinantseerimise laekumine on praktiliselt kindel;

ja

- sihtfinantseerimisega seotud sisulised tingimused on täidetud.

Sihtfinantseerimine on kajastatud brutomeetodil.

Tulud

Ettevõtte müügitulu kajastatakse tekkepõhiselt realiseerimise printsiibi alusel, sõltumata raha laekumisest. Kulused ja tulusid, mida ei saa viia vastavusse majandusaasta kulude ja tuludega, arvestatakse eraldi jooksva aasta kuludest ja tuludest.

Maksustamine

Tulumaksuseaduse kohaselt ei maksustata Eestis ettevõtte aruandeaasta kasumit, vaid välja makstavaid kasumieraldisi (dividende). (Neto)dividendide maksumääraks on 20/80. Dividendide väljamaksmisega kaasnev tulumaks kajastatakse kasumiaruandes kuluna dividendide väljakuulutamisel (väljamaksekohustuse tekkimisel). Alates 2019. aastast on võimalik dividendide väljamaksetele rakendada maksumäära 14/86. Seda soodsamat maksumäära saab kasutada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018.a. esimene arvesse võetav aasta.

Maksimaalne tulumaksukohustus, mis kaasneks jaotamata kasumi dividendidena väljamaksmisel, on esitatud aastaaruande lisades.

Seotud osapooled

Seotud osapoolteks loetakse:

- omanikke (emaettevõtte ning emaettevõtet kontrollivad või selle üle olulist mõju omavad isikud);
- sidusettevõtteid;
- teisi samasse konsolideerimisgruppi kuuluvaid ettevõtteid (s.h. emaettevõtte teised tütarettevõtted);
- tegev- ja kõrgemat juhtkonda;
- eespool loetletud isikute lähedasi pereliikmeid ja nende poolt kontrollitavaid või nende olulise mõju all olevaid ettevõtteid.

Lisa 2 Raha (eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Sularaha	0	32
Arvelduskonto	52 212	280 442
Kokku raha	52 212	280 474

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2023	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	130 662	130 662	
Ostjatelt laekumata arved	130 662	130 662	
Ettemaksed	1 173	1 173	
Tulevaste perioodide kulud	1 132	1 132	
Muud makstud ettemaksed	41	41	
PRIA nõuded	70 148	70 148	12
Kokku nõuded ja ettemaksed	201 983	201 983	

	31.12.2022	12 kuu jooksul	Lisa nr
Nõuded ostjate vastu	196 322	196 322	
Ostjatelt laekumata arved	196 322	196 322	
Nõuded seotud osapoolte vastu	22 644	22 644	
Muud nõuded	1 350	1 350	
Viitlaekumised	1 350	1 350	
Ettemaksed	4 962	4 962	
Muud makstud ettemaksed	4 962	4 962	
PRIA nõuded	60 718	60 718	12
Kokku nõuded ja ettemaksed	285 996	285 996	

Lisa 4 Varud

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Tooraine ja materjal	26 098	134 081
Lõpetamata toodang	0	880
Valmistoodang	235 090	111 714
Kokku varud	261 188	246 675

Lisa 5 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad (eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
	Maksuvõlg	Maksuvõlg
Käibemaks	10 652	32 278
Üksikisiku tulumaks	9 456	4 449
Sotsiaalmaks	10 188	10 302
Kohustuslik kogumispension	151	83
Töötuskindlustusmaksed	420	391
Muud maksude ettemaksed ja maksuvõlad	1 068	945
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	31 935	48 448

Lisa 6 Materiaalsed põhivarad (eurodes)

											Kokku
	Maa	Ehitised				Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad			Lõpetamata projektid ja ettemaksed	
			Transportivahendid	Arvutid ja arvutisüsteemid	Muud masinad ja seadmed			Lõpetamata projektid	Ettemaksed		
31.12.2021											
Soetusmaksumus	197 882	2 326 714		40 006	2 057 992	2 097 998		6 654	4 421	11 075	4 633 669
Akumuleeritud kulum		-917 381		-7 150	-1 496 642	-1 503 792					-2 421 173
Jääkmaksumus	197 882	1 409 333		32 856	561 350	594 206		6 654	4 421	11 075	2 212 496
Ostud ja parendused		431 126			90 285	90 285					521 411
Uute ehitiste ost, uusehitus, parendused		431 126									431 126
Muud ostud ja parendused					90 285	90 285					90 285
Amortisatsioonikulu		-91 748	-1 361	-198	-130 219	-131 778	-8 622				-232 148
Allahindlused väärtuse languse tõttu								-6 654	-4 421	-11 075	-11 075
Müügid (jääkmaksumuses)			-13 428		-270	-13 698					-13 698
Ümberliigitamised	-805	-30 313	20 410	-32 559	22 069	9 920	25 585				4 387
Muud ümberliigitamised	-805	-30 313	20 410	-32 559	22 069	9 920	25 585				4 387
31.12.2022											
Soetusmaksumus	197 077	2 701 718	32 403	4 911	1 828 520	1 865 834	124 992	0	0	0	4 889 621
Akumuleeritud kulum		-983 320	-26 782	-4 812	-1 285 305	-1 316 899	-108 029	0	0	0	-2 408 248
Jääkmaksumus	197 077	1 718 398	5 621	99	543 215	548 935	16 963	0	0	0	2 481 373
Ostud ja parendused		39 603			3 130	3 130					42 733
Uute ehitiste ost, uusehitus, parendused		39 603									39 603
Muud ostud ja parendused					3 130	3 130					3 130
Amortisatsioonikulu		-123 487	-1 249	-99	-129 064	-130 412	-7 660				-261 559
31.12.2023											
Soetusmaksumus	197 077	2 741 321	32 403	4 911	1 831 650	1 868 964	124 993				4 932 355
Akumuleeritud kulum		-1 106 807	-28 031	-4 911	-1 414 369	-1 447 311	-115 690				-2 669 808
Jääkmaksumus	197 077	1 634 514	4 372	0	417 281	421 653	9 303				2 262 547

Müüdnud materiaalsed põhivarad müügihinna

	2023	2022
Ehitised	0	6 000
Masinad ja seadmed	0	80 000
Muud masinad ja seadmed	0	80 000
Kokku	0	86 000

Lisa 7 Bioloogilised varad

(eurodes)

Õiglase väärtuse meetod

Käibevarad					Kokku
	Loomsed varad	Mets	Vili	Rohumaad	
31.12.2021	1 348				1 348
Müügid	-11 589				-11 589
Juurdekasvust tingitud väärtuse suurenemine	12 020				12 020
Muud muutused	-621				-621
31.12.2022	1 158				1 158
Müügid	-17 757				-17 757
Juurdekasvust tingitud väärtuse suurenemine	19 111				19 111
Muud muutused	-1 276				-1 276
31.12.2023	1 236				1 236

Põhivarad					Kokku
	Loomsed varad	Mets	Vili	Rohumaad	
31.12.2021	498 438	18 388			516 826
Kasum (kahjum) õiglase väärtuse muutusest	-16 102				-16 102
Müügid	-95 704	-18 388			-114 092
Juurdekasvust tingitud väärtuse suurenemine	207 960				207 960
Lisandumised äriühenduste kaudu		4 033			4 033
Muud muutused	-30 008				-30 008
31.12.2022	564 584	4 033			568 617
Kasum (kahjum) õiglase väärtuse muutusest	14 219				14 219
Soetused	98 535				98 535
Müügid	-142 338				-142 338
Juurdekasvust tingitud väärtuse suurenemine	213 788				213 788
Muud muutused	-41 998				-41 998
31.12.2023	706 790	4 033			710 823

Soetusmaksumuse meetod

Käibevarad					Kokku
	Loomsed varad	Mets	Vili	Rohumaad	
31.12.2021			96 910	21 199	118 109
Soetused			89 728	4 953	94 681
Põllumajandusliku toodangu saamisest tulenev väärtuse vähenemine			-96 910	-21 198	-118 108
31.12.2022			89 728	4 954	94 682
Soetused			17 975	38 776	56 751
Põllumajandusliku toodangu saamisest tulenev väärtuse vähenemine			-89 728	-4 954	-94 682
31.12.2023			17 975	38 776	56 751

Müüdnud bioloogilised varad põhivarade müügihindades		
	2023	2022
Loomsed varad	89 584	62 611
Kokku	89 584	62 611

Loomsete varade õiglased väärtused on leitud turuhindade võrdlusmeetodil.

Metsa õiglase väärtuse hindamisel on kasutatud võrdlusmeetodit, mille aluseks on hinnad Riigimetsa Majandamise Keskuse vahelao hinnakirjast.

Lisa 8 Kapitalirent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rentnik

	31.12.2023	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul			
SEB Liising AS	15 211	11 360	3 851	6 k Euribor+2,5	EUR	2025
Kapitalirendikohustised kokku	15 211	11 360	3 851			

	31.12.2022	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi		Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul			
SEB Liising AS	26 288	11 077	15 211	6 k Euribor+2,5	EUR	2025
Kapitalirendikohustised kokku	26 288	11 077	15 211			

Renditud varade bilansiline jääkmaksumus		
	31.12.2023	31.12.2022
Masinaid ja seadmeid	16 050	28 890
Kokku	16 050	28 890

Lisa 9 Laenukohustised

(eurodes)

	31.12.2023	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg	Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta				
Pikaajalised laenud								
Vaklak Farming Group OÜ	1 735 000		1 645 000	90 000	2%	EUR	2025-2029	21
Pikaajalised laenud kokku	1 735 000		1 645 000	90 000				
Kapitalirendikohustised kokku	15 211	11 360	3 851					8
Muud laenukohustised								
Riigi Tugiteenuste Keskus	45 827	1 576	8 535	35 716	5%	EUR	2024-2055	
Muud laenukohustised kokku	45 827	1 576	8 535	35 716				
Laenukohustised kokku	1 796 038	12 936	1 657 386	125 716				
	31.12.2022	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg	Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta				
Pikaajalised laenud								
Vaklak Farming Group OÜ	1 735 000		1 645 000	90 000	2%	EUR	2025-2029	21
Pikaajalised laenud kokku	1 735 000		1 645 000	90 000				
Kapitalirendikohustised kokku	26 288	11 077	15 211					8
Muud laenukohustised								
Riigi Tugiteenuste Keskus	47 470	1 576	8 535	37 359	5%	EUR	2024-2055	
Muud laenukohustised kokku	47 470	1 576	8 535	37 359				
Laenukohustised kokku	1 808 758	12 653	1 668 746	127 359				

Tagatiseks panditud varade bilansiline (jääk)maksumus

	31.12.2023	31.12.2022
Maa	88 802	88 802
Kokku	88 802	88 802

Vaklak Farming Group OÜ saadud laenude tagatiseks on põhivara, varud ja debitoorsed nõuded.

Eesti Vabariigi kasuks on seatud hüpoteek summas 79 122 EUR, intressimäär 5%. Hüpoteegiga koormatud maa bilansiline maksumus on 88 802 EUR.

Sama kehtis ka 2022. aastal.

Lisa 10 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2023	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	93 700	93 700	
Võlad töövõtjatele	31 135	31 135	
Võlad seotud osapooltele	210 094	210 094	21
Maksuvõlad	31 935	31 935	5
Muud võlad	8 567	8 567	
Intressivõlad	8 567	8 567	21
Kokku võlad ja ettemaksed	375 431	375 431	
	31.12.2022	12 kuu jooksul	Lisa nr
Võlad tarnijatele	207 512	207 512	
Võlad töövõtjatele	31 348	31 348	
Võlad seotud osapooltele	188 070	188 070	21
Maksuvõlad	48 448	48 448	5
Muud võlad	8 746	8 746	
Intressivõlad	8 746	8 746	21
Kokku võlad ja ettemaksed	484 124	484 124	

Lisa 11 Tingimuslikud kohustised ja varad

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Tingimuslikud kohustised		
Võimalikud dividendid	513 466	746 124
Tulumaksukohustis võimalikelt dividendidelt	128 367	186 531
Kokku tingimuslikud kohustised	641 833	932 655

Lisa 12 Sihtfinantseerimine

(eurodes)

	31.12.2021	Laekunud	Kajastatud kasumiaruandes	31.12.2022
	Nõuded			Nõuded
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks				
Keskkonnasõbralik tootmine	-49 675	49 675	-44 302	-44 302
Piirkondlik mullakaitsetoetus	-8 575	8 575	-11 620	-11 620
Erakorraline meede OT.COVID2, piimalehm	-12 694	24 017	-11 323	
Ühtne pindalatoetus		149 984	-152 353	-2 369
Loomade heaolutoetus, üle 6 kuu veis			-1 368	-1 368
Piirkondlik veekaitse toetus			-1 059	-1 059
Kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetus		68 348	-68 348	
Piimalehma kasvatamise otsetoetus		38 961	-38 961	
Metsa uuendamise toetus		1 375	-1 375	
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	-70 944	340 935	-330 709	-60 718
Kokku sihtfinantseerimine	-70 944	340 935	-330 709	-60 718

	31.12.2022	Laekunud	Kajastatud kasumiaruandes	31.12.2023
	Nõuded			Nõuded
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks				
Keskkonnasõbralik tootmine	-44 302	44 302	-39 501	-39 501
Piirkondlik mullakaitsetoetus	-11 620	11 620		
Ühtne pindalatoetus	-2 369	2 369		
Loomade heaolutoetus, üle 6 kuu veis	-1 368	1 368		
Piirkondlik veekaitse toetus	-1 059	1 059		
Tera- ja kaunvilja kasvatamise toetus, üle 5 ha puhul esimese 100 ha eest		2 663	-2 663	
Piimalehma kasvatamise otsetoetus		47 992	-47 992	
Põhisissetulekutoetus		121 526	-121 526	
Ümberjaotatav toetus esimesed 130 ha		3 000	-3 000	
Loomade tervist edendavate kõrgemate majandamisnõuete toetus			-18 900	-18 900
Rohumaa kogu põllumajandusmaast üle 20 %			-1 285	-1 285
Turvas- ja erodeeritud mulla kaitse toetuse			-10 329	-10 329
Toetatav põld on kaetud vähemalt 60% ulatuses põllukahjurite looduslike vaenlaste soodustamise ökosüsteemiteenusega			-133	-133
Kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetus		1 079	-1 079	
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	-60 718	236 978	-246 408	-70 148
Kokku sihtfinantseerimine	-60 718	236 978	-246 408	-70 148

Lisa 13 Osakapital

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Osakapital	510 160	510 160
Osade arv (tk)	45	95

Lisa 14 Müügitulu

(eurodes)

	2023	2022
Müügitulu geograafiliste piirkondade lõikes		
Müük Euroopa Liidu riikidele		
Eesti	2 228 082	2 182 545
Müük Euroopa Liidu riikidele, muud	16 705	31 082
Müük Euroopa Liidu riikidele, kokku	2 244 787	2 213 627
Kokku müügitulu	2 244 787	2 213 627
Müügitulu tegevusalade lõikes		
Toorpiima müük	1 831 929	1 623 274
Loomade müük	105 735	74 469
Teravilja ja õlikultuuride müük	21 495	181 627
Teenustööd	19 035	152 363
Muu müügitulu	166 349	108 487
Ostukauba müük	100 244	73 407
Kokku müügitulu	2 244 787	2 213 627

Lisa 15 Muud äritulud

(eurodes)

	2023	2022
Kasum materiaalsete põhivarade müügist	0	89 804
Tulu sihtfinantseerimisest	246 408	330 709
Muud	19	0
Kokku muud äritulud	246 427	420 513

Lisa 16 Kaubad, toore, materjal ja teenused

(eurodes)

	2023	2022
Tooraine ja materjal	1 337 062	927 715
Müügi eesmärgil ostetud kaubad	99 877	65 645
Müügi eesmärgil ostetud teenused	0	8 713
Energia	108 069	151 235
Elektrienergia	63 134	93 748
Kütus	44 935	57 487
Alltöövõtutööd	478 564	434 641
Maarent	62 626	44 331
Tööjõurent	25 917	813
Muud	54 073	58 652
Kokku kaubad, toore, materjal ja teenused	2 166 188	1 691 745

Lisa 17 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2023	2022
Energia	651	3 696
Elektrienergia	651	3 696
Mitmesugused bürookulud	2 943	1 011
Koolituskulud	560	67
Riiklikud ja kohalikud maksud	7 437	5 201
Auditeerimine	2 800	2 800
Kindlustus	912	590
Nõustamisteenus	42 976	50 428
Muud	31 026	20 099
Kokku mitmesugused tegevuskulud	89 305	83 892

Lisa 18 Tööjõukulud

(eurodes)

	2023	2022
Palgakulu	204 107	219 553
Sotsiaalmaksud	66 902	72 426
Kokku tööjõukulud	271 009	291 979
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	14	18

Lisa 19 Muud ärikulud

(eurodes)

	2023	2022
Trahvid, viivised ja hüvitised	4 813	96
Muud	2 415	5 693
Kokku muud ärikulud	7 228	5 789

Lisa 20 Intressikulud

(eurodes)

	2023	2022
Intressikulu laenudelt	34 700	34 785
Intressikulu kapitalirendilt	1 296	1 830
Kokku intressikulud	35 996	36 615

Lisa 21 Seotud osapooled

(eurodes)

Aruandekohustuslase emaettevõtja nimetus	Vaklak Farming Group OÜ
Riik, kus aruandekohustuslase emaettevõtja on registreeritud	Eesti
Kontserni nimetus, millesse kuulub emaettevõtja	Custos Privatstiftung
Riik, kus kontserni emaettevõtja on registreeritud	Austria

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

LÜHIAJALISED	31.12.2023	31.12.2022
Nõuded ja ettemaksed		
Olulise osalusega juriidilisest isikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	0	22 644
Kokku nõuded ja ettemaksed	0	22 644
Võlad ja ettemaksed		
Emaettevõtja	19 087	17 245
Olulise osalusega juriidilisest isikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	199 574	179 571
Kokku võlad ja ettemaksed	218 661	196 816

PIKAAJALISED	31.12.2023	31.12.2022
Laenukohustised		
Emaettevõtja	1 735 000	1 735 000
Kokku laenukohustised	1 735 000	1 735 000

LAENUKOHUSTISED	31.12.2021	31.12.2022	Perioodi arvestatud intress
Emaettevõtja	1 735 000	1 735 000	34 700
Kokku laenukohustised	1 735 000	1 735 000	34 700

LAENUKOHUSTISED	31.12.2022	31.12.2023	Perioodi arvestatud intress
Emaettevõtja	1 735 000	1 735 000	34 700
Kokku laenukohustised	1 735 000	1 735 000	34 700

MÜÜDUD	2023		2022	
	Kaubad	Teenused	Kaubad	Teenused
Olulise osalusega juriidilisest isikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	194 825	85 035	80 603	152 100
Kokku müüdnud	194 825	85 035	80 603	152 100

OSTETUD	2023		2022	
	Kaubad	Teenused	Kaubad	Teenused
Emaettevõtja	600	109 706	26	72 916
Teised samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtjad		3 688	10 577	3 982
Olulise osalusega juriidilisest isikust omanikud ning nende valitseva või olulise mõju all olevad ettevõtjad	497 857	450 302	576 343	203 552
Kokku ostetud	498 457	563 696	586 946	280 450

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2023	2022
Arvestatud tasu	59 227	16 000

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 28.03.2024

Tammsaare OÜ (registrikood: 10103468) 01.01.2023 - 31.12.2023 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
ARGO BOGDANOV	Juhatuse liige	28.03.2024

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Tammsaare OÜ osanikele

Märkusega arvamus

Oleme auditeerinud Tammsaare OÜ (ettevõtte) raamatupidamise aastaaruannet, mis sisaldab bilanssi seisuga 31. detsember 2023 ning kasumiaruannet, rahavoogude aruannet ja omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud aasta kohta ja raamatupidamise aastaaruande lisasid, sealhulgas märkimisväärsete arvestuspõhimõtete kokkuvõtet.

Meie arvates, välja arvatud meie aruande osas „Märkusega arvamuse alus” kirjeldatud asjaolude võimalik mõju, kajastab kaasnev raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistest osades õiglaselt Tammsaare OÜ finantsseisundit seisuga 31. detsember 2023 ning sellel kuupäeval lõppenud aasta finantstulemust ja rahavoogusid kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Märkusega arvamuse alus

Bilansi algsaldodes seisuga 31. detsember 2022 on kajastatud varudes tooraine ja materjal summas 134 tuh. eurot ning bioloogilistes varades noorloomad summas 185 tuh. eurot. Nimetatud tooraine ja materjali ning bioloogilistes varades kajastatud noorloomade füüsilist inventuuri ei ole seisuga 31. detsember 2022 läbi viidud. Meie poolt kasutatavad praktilised auditi protseduurid ei võimaldanud meil saada piisavat kinnitust selle kuupäeva bilansis kajastatud tooraine ja materjali ning bioloogilistes varades kajastatud noorloomade algsaldode õigsuse kohta. Bilansis seisuga 31. detsember 2022 kajastatud summad moodustavad osa 2023. aasta kasumist ning rahavoogudest seisuga 31. detsember 2023. Seetõttu ei olnud meil võimalik kindlaks määrata, kas varude saldo seisuga 31. detsember 2022 ning aruandeperioodi finantstulemused vajaksid korrigeerimist.

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti). Meie kohustusi vastavalt nendele standarditele kirjeldatakse täiendavalt meie aruande osas „Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga”. Me oleme ettevõttest sõltumatud kooskõlas kutseliste arvestuseksperptide eetikakoodeksiga (Eesti) (sh sõltumatuse standardid), ja oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt nendele nõuetele. Me usume, et auditi tõendusmaterjal, mille oleme hankinud, on piisav ja asjakohane aluse andmiseks meie märkusega arvamusele.

Muu informatsioon

Juhtkond vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet, kuid ei hõlma raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeauditori aruannet. Meie arvamus raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei tee selle kohta mingis vormis kindlustandvat järeldust.

Seoses meie raamatupidamise aastaaruande auditiga on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon lahkneb oluliselt raamatupidamise aastaaruandest või meie poolt auditi käigus saadud teadmistest või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud.

Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud sellest faktist aru andma. Nagu kirjeldatud eespool osas „Märkusega arvamuse alus” oli meie auditi ulatus piiratud. Seetõttu ei ole me suutelised tegema järeldust, kas muu informatsioon on selle asjaoluga seoses oluliselt väärkajastatud või mitte.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhtkond vastutab raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrolli eest, nagu juhtkond peab vajalikuks, et võimaldada kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhtkond kohustatud hindama ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana, esitama infot, kui see on asjakohane, tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsipi, välja arvatud juhul, kui juhtkond kavatseb kas ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub sellele realistlik alternatiiv.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad ettevõtte raamatupidamise aruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeauditori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on kas pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja vandeauditori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, kuid see ei taga, et olulise väärkajastamise eksisteerimisel see kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimise standarditega (Eesti) läbiviidud auditi käigus alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad üksikult või koos mõjutada majanduslikke otsuseid, mida kasutajad raamatupidamise aastaaruande alusel teevad.

Kasutame auditeerides vastavalt rahvusvaheliste auditeerimise standarditele (Eesti) kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi kogu auditi käigus. Me teeme ka järgmist:

- teeme kindlaks ja hindame raamatupidamise aastaaruande kas pettusest või veast tuleneva olulise väärkajastamise riskid, kavandame ja teostame auditiprotseduuri vastuseks nendele riskidele ning hangime piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali, mis on aluseks meie arvamusele. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada salakokkulepet, võltsimist, info esitamata jätmist, väärresististide tegemist või sisekontrolli eiramist;
- omandame arusaamise auditi puhul asjassepuutuvast sisekontrollist, et kavandada nendes tingimustes asjakohaseid auditiprotseduure, kuid mitte arvamuse avaldamiseks ettevõtte sisekontrolli tulemuslikkuse kohta
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhtkonna arvestushinnangute ja nendega seoses avalikustatud info põhjendatust;
- teeme järelduse juhtkonna poolt tegevuse jätkuvuse arvestuse alusprintsibi kasutamise asjakohasuse kohta ja saadud auditi tõendusmaterjali põhjal selle kohta, kas esineb olulist ebakindlust sündmuste või tingimuste suhtes, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust ettevõtte suutlikkuses jätkata jätkuvalt tegutsevana. Kui me teeme järelduse, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud juhtima vandeaudiitori aruandes tähelepanu raamatupidamise aastaaruandes selle kohta avalikustatud infole või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused põhinevad vandeaudiitori aruande kuupäevani saadud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski kahjustada ettevõtte suutlikkust jätkata jätkuvalt tegutsevana;
- hindame raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas raamatupidamise aastaaruanne esitab aluseks olevaid tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame nendega, kelle ülesandeks on valitsemine, infot muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning märkimisväärsete auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas mis tahes sisekontrolli märkimisväärsete puuduste kohta, mille oleme tuvastanud auditi käigus.

/digitaalselt allkirjastatud/

Kaire Metsoja

Vandeaudiitori number 410

OÜ Audiitorbüroo RKT

Audiitorettevõtja tegevusloa number 72

Kitsas tn 8, Tartu linn, Tartu maakond, 51003

01. aprill 2024

Audiitorite digitaalallkirjad

Tammsaare OÜ (registrikood: 10103468) 01.01.2023 - 31.12.2023 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
KAIRE METSOJA	Vandeaudiitor	01.04.2024

Kasumi jaotamise ettepanek

(eurodes)

	31.12.2023
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	932 655
Aruandeaasta kasum (kahjum)	-290 822
Kokku	641 833
Jaotamine	
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum) peale jaotamist (katmist)	641 833
Kokku	641 833

Kasumi jaotamise otsus

(eurodes)

	31.12.2023
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	932 655
Aruandeaasta kasum (kahjum)	-290 822
Kokku	641 833
Jaotamine	
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum) peale jaotamist (katmist)	641 833
Kokku	641 833

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Piimakarjakasvatus	01411	1831929	81.61%	Jah
Taimakasvatuse abitegevused	01611	285628	12.72%	Ei
Muu veislaste ja pühvlikasvatus	01421	105735	4.71%	Ei
Teravilja- (v.a riis) ja kaunviljakasvatus; õlitaimeseemnete kasvatus	01111	21495	0.96%	Ei